

Grenspark Groot Saeftinghe

Belevenisvol Bereikbaar

Route- en mobiliteitsvisie voor het grenspark

GRENSPARK GROOT
SAEFTINGHE

Opgesteld door Juust b.v.

Het Grenspark beoogt een extra ecologische, sociale en economische impuls te geven aan de streek. De wisselwerking tussen de uitgestrekte getijdennatuur en het aangrenzende polder- en havenlandschap maken het gebied spannend en bijzonder. Dit noemen we de drie-eenheid natuur, landbouw en haven. De identiteit van deze drie-eenheid, van Grenspark Groot Saefthinghe is getypeerd met de trefwoorden exclusief, uitdagend en grensverleggend. Het streven is dat alle voorzieningen en marketingactiviteiten passen binnen de drie-eenheid en invulling geven aan deze trefwoorden. Daarmee zijn deze sturend voor de begrenzing, het ruimtelijk concept en voor branding en marketing.

Het ruimtelijk concept voor Grenspark Groot Saefthinghe bestaat uit vier planlagen:

1. Drie-eenheid: versterking van de synergie tussen natuur, landbouw en haven.
2. Groenblauw netwerk: de dijken en kreken worden uitgebouwd tot een robuuste ecologische structuur en een samenhangend wandelnetwerk.
3. Onthaalstructuur: Gezorgd wordt voor een betere bereikbaarheid en ontsluiting van het Grenspark, door de aanleg van onthaalpoorten, aantrekkelijke fietsverbindingen en bijzondere attracties.
4. Parkhart Groot Saefthinghe: tussen Emmadorp en Ouden Doel komt het parkhart waar bezoekers alle facetten van het Grenspark in kort bestek kunnen beleven en van waaruit andere delen van het Grenspark te verkennen zijn.

De vierplanlagen vormen een praktische leidraad voor overheden, ondernemers en andere initiatiefnemers om hun plannen af te stemmen op de identiteit en de positionering van het Grenspark.

Dit ruimtelijk concept uitgewerkt in de gebiedsagenda vormt de basis onder en het ontwikkelkader voor deze route- en mobiliteitsvisie voor het Grenspark. De route- en mobiliteitsvisie is in de vorm van een drieluik samengesteld.

Deel 1: Visueel uitgewerkte kaart met de visie in steekwoorden en in visuals;

Deel 2: Bondige tekstuele uitwerking van de visie op verschillende onderdelen, ondersteund met visuals uit de 1e laag.

Deel 3: Uitgebreide onderbouwing van de tekstuele visie, met name bedoeld voor beleidsmakers.

Inhoud

Kernvisie	7
Het gebied	8 - 9
Bereikbaarheid	10 - 11
Doelgroepen	13
Onthaal	14 - 17
Routes	18 - 23
Mobiliteitsvormen	24 - 27

Kernvisie:

Grenspark

Groot-Saeftinghe,

Belevenisvol

Bereikbaar

Wie een bezoek brengt aan het Grenspark neemt daar de tijd voor. Zo kun je het verhaal van een uniek landschap waar de grens tussen landbouw, natuur en havens, Vlaanderen en Nederland en land en water vervaagt optimaal beleven. Daarom word je verleid om de goed bereikbare onthaalpoorten aan de buitenrand van het Grenspark te ontdekken en van daaruit het Grenspark in te trekken.

Je bereikt het Grenspark niet alleen met je eigen auto of met het openbaar vervoer, maar een unieke beleving is het vervoer over het water van de Schelde. Zo start je beleving al aan de oevers van de overkant! Wandelend door het landschap, op je eigen fiets of met één van de vormen van aangeboden vervoer kom je gemakkelijk in het hart van het Grenspark.

Wie de tijd niet heeft om een hele dag in het Grenspark door te brengen is welkom op één van de onthaallocaties in het parkhart en ontdekt van daaruit op een laagdrempelige manier het verhaal van dit unieke landschap. Het Grenspark is zo uitgestrekt en divers dat je het gebied telkens weer vanuit een andere locatie kunt ontdekken. Overal in het Grenspark worden aan de hand van routes verhalen verteld. Telkens weer vanuit een ander perspectief. Zo is het Grenspark iedere keer weer nieuw, ze verandert mee op het ritme van de seizoenen en het getij.

In deze visie gaan we uit van mobiliteit als middel om het unieke landschap te leren kennen. Naast bereikbaarheid staat gebiedsbeleving hierbij centraal. Belevenisvol Bereikbaar dus.

Veer Perkpolder
- Hansweert

Kruiningen - Yerseke ↑

Rilland - Bath ↑

Bergen op Zoom ↑

Perkpolder

Ossenisse

Walsoorden

Kloosterzande

Kruispolderhaven

Paal

Verdronken land van Seaftinghe

Hengstdijk

Kuitaart

Lamswaarde

Hedwigepolder

Ouden Doel

Vogelwaarde

Graauw

Emmadorp

Prosperdorp

Prosperpolder

Doelpolder

Terhole

Doel

Nieuw Arenbergpolder

Lillo

Hulst

Nieuw-Namen

Kieldrecht

Fort Liefkenshoek

Clinge

Sint-Jansteen

Meerdonk

Verrébroek

De Klinge

Heikant

Kallo

Sint-Niklaas ↓

Beveren ↓

Antwerpen ↘

Legenda

- Gebiedsopbouw
- Natuurkern
 - Tussenpolders
 - Buitenschil
 - Havens
 - Globale begrenzing
 - Parkhart

Het gebied

De begrenzing van grenspark Groot Saeftinghe is gebaseerd op de grootste uitbreiding van het intergetijdengebied van Saeftinghe, in de 17e eeuw. De later ingedijkte polders maken dus deel uit van het grenspark. Ze vormen de voornamelijk agrarische buitenshil om het centrale natuurkerngebied. Het grenspark krijgt echter geen formele begrenzing. We spreken daarom van een onbegrensd gebied, wars van landsgrenzen, gemeentegrenzen of grenzen tussen land en water. Het gebied vormt een drie-eenheid van natuur, landbouw en haven. De wisselwerking tussen de uitgestrekte getijdennatuur en het aangrenzende polder- en havenlandschap maken het gebied spannend en bijzonder. De drie-eenheid is vertaald naar een ruimtelijke hoofdzonering van het grenspark in natuurkern, buitenshil en havenland. Op het raakvlak daarvan liggen de 'tussenspolders', waar bij uitstek verbindingen worden gezocht. Het totale gebied beslaat zo'n 18.000 hectare.

Natuurkernen

De kern van het grenspark bestaat -in de toekomst- uit een aaneengesloten natuurgebied (Verdronken land van Saeftinghe, Hedwige-Prosperproject, de Doelpolder-Noord, Doelpolder-Midden en de Prosperpolder-Zuid) en heeft een oppervlakte van ca. 4.700 hectare. Het natuurkerngebied wordt behoedt voor overmatig recreatief gebruik.

Buitenshil

De buitenshil wordt gevormd door het cultuurlandschap waar de nadruk ligt op agrarisch gebruik. De buitenshil wordt een proeftuin voor natuurinclusieve en klimaatadaptieve landbouw. Hier vormen de krek en dijken een samenhangend groenblauw netwerk, dat beeldbepalend is voor het polderlandschap. Dit netwerk wordt uitgebouwd tot een robuuste ecologische structuur en een recreatief 'zwerfnetwerk' voor het grenspark. In de buitenshil zijn verschillende dorpen gelegen, maar bijvoorbeeld ook vestingstad Hulst. De buitenshil vormt de fluïde begrenzing van het Grenspark. Hier worden bezoekers primair onthaald om van daaruit verder het Grenspark in te trekken.

Havenland

Het Havenland van Antwerpen vormt de industriële buitenshil aan de zuidkant van het grenspark. De haven maakt onderdeel uit van de drie-eenheid. De haven geeft niet alleen de skyline van het grenspark vorm, maar is ook de innovatiepartner voor het grenspark. Bijvoorbeeld als leverancier van restwarmte.

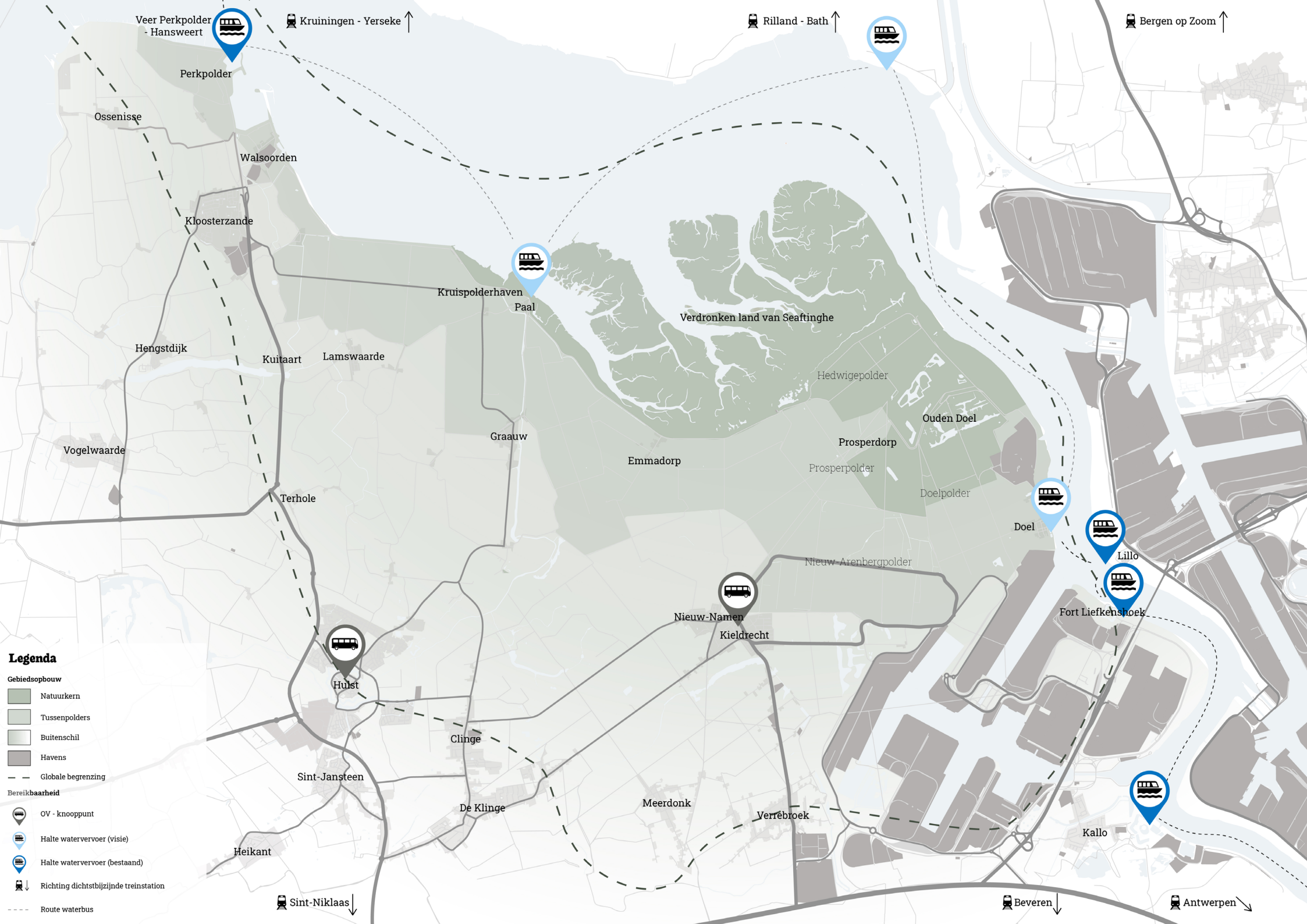
De Westerschelde en Schelde vormen de natte buitenshil van het grenspark, maar maken tegelijkertijd ook onderdeel uit van het grenspark. Het grenspark ontleent haar bestaansrecht immers aan de zeearm. Om in het grenspark te komen vormt de Schelde nu nog een barrière. In de toekomst vormt ze echter niet alleen de levensader voor de haven waarop de grootste zeeschepen ter wereld aan je neus voorbijtrekken, maar vormt ze ook de belevenisvolle verbinding voor bezoekers van de 'overkant'.

Tussenspolders

De tussenspolders vormen de belevenisvolle corridor tussen het natuurkerngebied en de buitenshil. Dit vormt de multifunctionele zone, waar natuur, landbouw en haven nieuwe arrangementen aangaan. Hier kunnen voorzieningen worden ingepast die in het natuurkerngebied niet mogelijk zijn. In dit gebied is er ruimte voor de ontwikkeling van nieuwe economische dragers op het platteland. Hier kunnen ondernemers goed boeren. De beleving van landbouw (zien, ruiken, proeven) staat in dit landschap centraal. Bezoekers verplaatsen zich in de tussenspolders het liefst over unieke dijkpaden en langs krek en akkerranden.

Parkhart

Tussen Emmadorp en Doel komen de belangrijkste routes en attracties van het grenspark samen en raken de werelden van natuur, landbouw en haven elkaar heel direct. Dit is het centrale Parkhart Groot Saeftinghe, waar de bezoekers alle facetten van het grenspark in kort bestek kunnen beleven en van waaruit alle andere delen van het grenspark te verkennen zijn. In het parkhart zijn, op korte afstand van elkaar, de 4 grensparkiconen gelegen: panoramaheuvel Hedwigepolder, bezoekerscentrum Emmadorp, Prosperhoeve Prosperdorp en havenzicht Ouden Doel.

Legenda

- Gebiedsopbouw**
- Natuurkern
 - Tussenspolders
 - Buitenschil
 - Havens
 - Globale begrenzing
- Bereikbaarheid**
- OV - knooppunt
 - Halte watervervoer (visie)
 - Halte watervervoer (bestaand)
 - Richting dichtstbijzijnde treinstation
 - Route waterbus

Bereikbaarheid

Auto

Het Grenspark is over de weg goed bereikbaar. Rond het Grenspark ligt een robuust wegennetwerk. Binnen een uur sta je vanuit o.a. Antwerpen, Brussel, Gent, Breda, Dordrecht en Middelburg in het Grenspark.

In de buitenschil liggen een aantal gebiedsontsluitingswegen die gericht zijn op het snel afwikkelen van grotere hoeveelheden autoverkeer. De onthaalstructuur wordt primair gekoppeld aan deze wegen zodat de kern van het Grenspark geen grote hoeveelheden autoverkeer aantrekt.

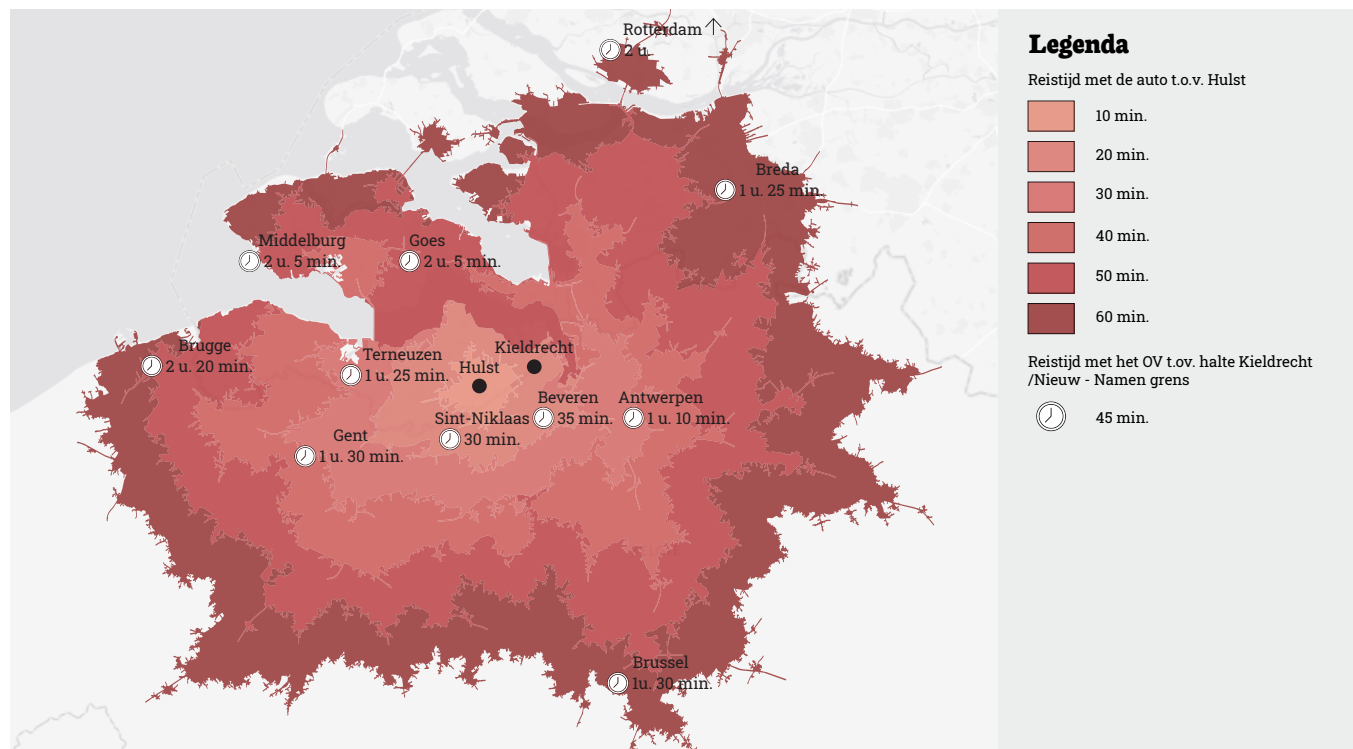
Openbaar vervoer

Bereikbaarheid via het openbaar vervoer is voornamelijk zuidelijk geconcentreerd. Vanaf de intercitystations van Sint Niklaas, Beveren en Antwerpen liggen er directe buslijnen naar Kieldrecht aan de rand van het Grenspark. Vanaf de OV-haltes in de buitenschil moeten bezoekers eenvoudig de overstap kunnen maken naar andere vormen van mobiliteit. De OV-haltes in de buitenschil maken daarom ook onderdeel uit van de onthaalstructuur. Vanuit Nederland wordt ingezet op verbetering van de bereikbaarheid via het OV vanuit Terneuzen en via de stations ten noorden van de Westerschelde

Water

De Schelde vormt momenteel een barrière voor de bereikbaarheid van het Grenspark. De zeearm kan alleen gekruist worden via toltunnels. Ingezet wordt op het uitbreiden van het aantal halteplaatsen van de waterbus vanuit Antwerpen. Zo wordt de Schelde een belevenisvolle en relevante oeververbinding voor het Grenspark. Aan Nederlandse zijde zetten we in op het versterken van de verbinding tussen Hansweert en Perkpolder en op het verbinden van beide zijden van de Westerschelde aan het Grenspark. In een ideaal scenario zetten we in op uitbreiding van de waterbus (of vergelijkbaar) tot in Nederland. Hiervoor is nog wel nader onderzoek nodig.

Reisindicator

Boek de leukste arrangementen!
www.zonnetrein-grootsaefthinghe.eu

GRENSPARK GROOT
SAEFTINGHE

Doelgroepen

Deze visie richt zich allereerst op **bezoekers van buiten** het Grenspark. Hierbij maken we onderscheid tussen bezoekers die een hele dag of een meerdaags bezoek aan het Grenspark brengen en bezoekers die een aantal uur in het Grenspark verblijven of een specifieke locatie bezoeken.

Uitgangspunt is dat bezoekers welkom zijn met hun auto in het gebied, maar dat ze worden verleid en gefaciliteerd om gebruik te maken van andere vormen van vervoer en om hun auto aan de rand van het Grenspark achter te laten. Dit is echter wel afhankelijk van de bezoekduur en het bezoekmotief.

We onderscheiden daarom:

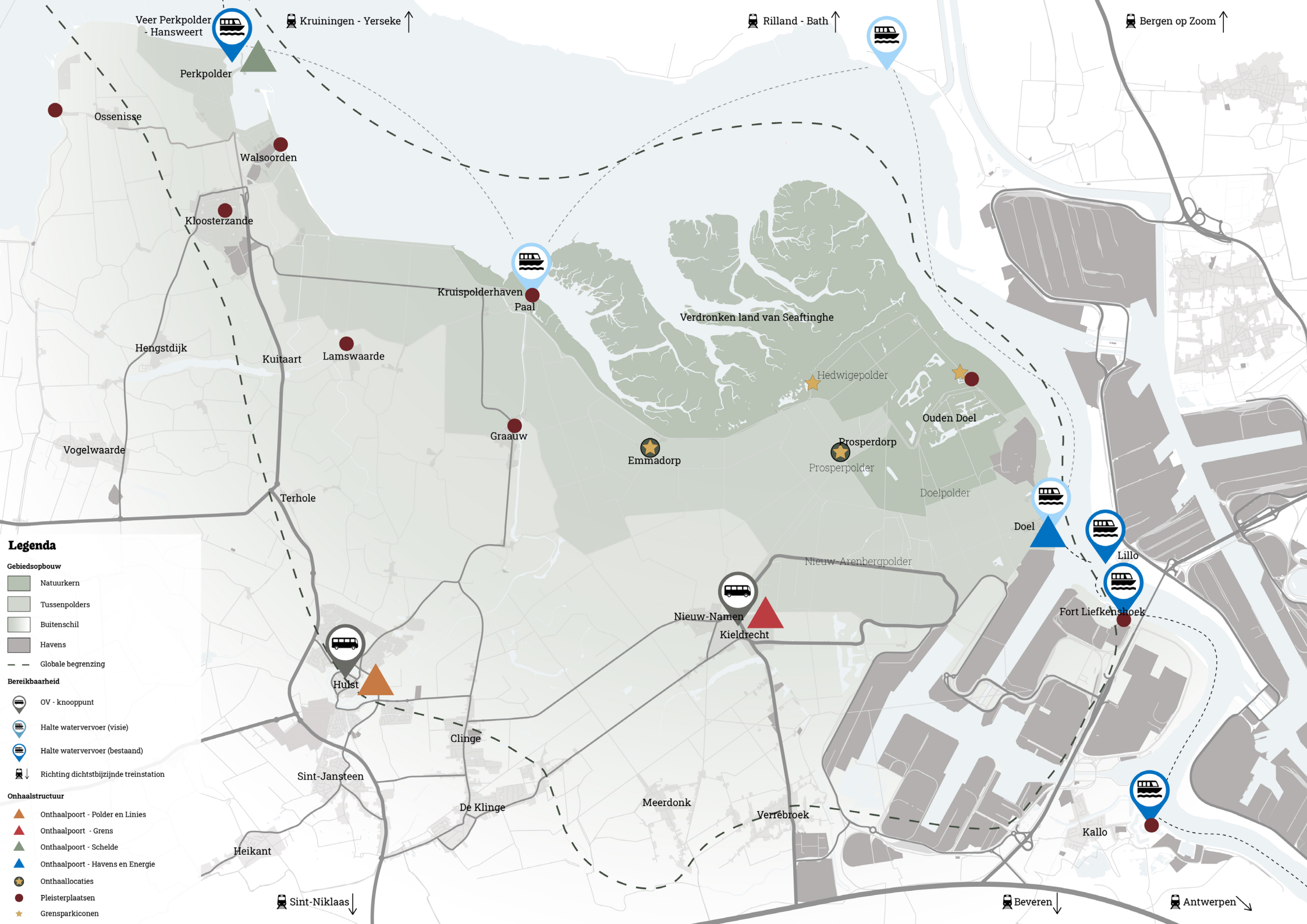
- Kort bezoek: met de auto tot in het hart of naar een onthaalpoort om aldaar activiteiten te ondernemen
- Gericht bezoek: met de auto tot aan de bestemming
- Lang bezoek (dag): met het OV of de auto tot aan een onthaalpoort
- Lang bezoek (meerdaags): met het OV of de auto tot aan een onthaalpoort of het overnachtingsadres.

Gelet op de omvang van het gebied en de verschillende verhalen die het gebied verteld, zetten we in op spreiding van bezoekers over het gebied. Juist de routes zorgen dat het hele Grenspark beleefd wordt. Er is immers zo veel meer te zien en te beleven dan de iconen alleen.

Naast de bezoekers zijn de **inwoners en ondernemers** uit het Grenspark van groot belang. Zij laten immers ander mobiliteitsgedrag zien en hebben ook andere wensen. Uitgangspunt is dat zij zich vrij door het gebied kunnen bewegen: om er te wonen, te werken, te ondernemen en te recreëren. Om in het gebied te kunnen recreëren maken zij vooral gebruik van hun eigen vervoer.

De verschillende aangeboden vormen van vervoer zijn ook voor hun toegankelijk. Sterker nog; bij het ontplooiën van nieuwe mobiliteitsinitiatieven wordt ook steeds gekeken op welke wijze het initiatief ook kan bijdragen aan leefbaarheid en sociale cohesie. Concreet denken we aan (gratis) toegang tot de vervoersinitiatieven of het benutten van mobiliteitsinitiatieven voor bijvoorbeeld het doen van boodschappen of als bezorgdienst. Mobiliteitsinitiatieven hebben bij voorkeur een koppeling met lokale ondernemers waardoor de lokale economie kan profiteren van vervoer.

Hierbij zoomen we specifiek in op de **gastheren van het grenspark**. De gastheren zijn de ambassadeurs van het gebied, zowel richting bezoekers als richting inwoners en collega-ondernemers. De gastheren zijn oprecht betrokken bij het gebied en kunnen mede hierdoor goed inspelen op de behoeften van bezoekers. Daarnaast creëren zij draagvlak voor het behoud van het landschap, de ontwikkeling van activiteiten en vormen zij de ogen en oren in het gebied voor beleidsmakers.

Legenda

Gebiedsopbouw

- Natuurkern
- Tussenpolders
- Buitenschil
- Havens
- Globale begrenzing

Bereikbaarheid

- OV - knooppunt
- Halte watervervoer (visie)
- Halte watervervoer (bestaand)
- Richting dichtstbijzijnde treinstation

Onhaalstructuur

- Onthaalpoort - Polder en Liniens
- Onthaalpoort - Grens
- Onthaalpoort - Schelde
- Onthaalpoort - Havens en Energie
- Onhaallocaties
- Pleisterplaatsen
- Grensparkiconen

Veer Perkpolder - Hansweert

Kruiningen - Yerseke ↑

Rilland - Bath ↑

Bergen op Zoom ↑

Perkpolder

Ossenisse

Walsoorden

Kloosterzande

Kruispolderhaven

Paal

Verdronken land van Seaftinghe

Hengstdijk

Kuitaart

Lamswaarde

Hedwigepolder

Ouden Doel

Vogelwaard

Graatuw

Emmadorp

Prosperdorp

Prosperpolder

Doelpolder

Terhole

Doel

Lillo

Fort Liefkenshoek

Nieuw-Namen

Kieldrecht

Nieuw-Arenbergpolder

Hulst

Clinge

Sint-Jansteen

De Klinge

Meerdonk

Verrebreek

Heikant

Kallo

Sint-Niklaas ↓

Beveren ↓

Antwerpen ↘

Onthaal

Het Grenspark kent een onthaalstructuur die fungeert als ontvangstlocatie voor bezoekers en als startpunt voor routes en een bezoek aan de verschillende onderdelen van het Grenspark. Hierbij onderscheiden we:

Onthaalpoorten

- ▲ Doel - Havens en energie
- ▲ Kieldrecht en Nieuw-Namen - Grens
- ▲ Hulst - Polder en linies
- ▲ Perkpolder - Schelde

Dit zijn grote onthaalpoorten aan de rand van het Grenspark (buitenschil). Deze onthaalpoorten zijn gelegen nabij uitvalswegen en daardoor makkelijk bereikbaar.

De onthaalpoorten vormen de primaire toegang tot het Grenspark. Ze zijn het startpunt van fietsroutes en wandelroutes (>10 km) en het opstappunt voor verschillende vormen van vervoer die de bezoeker tot in het hart van het Grenspark brengen. Hierdoor hebben de onthaalpoorten een schakelfunctie en zijn primair gericht op bezoekers die een hele dag of meerdaags bezoek aan het Grenspark brengen. De onthaalpoorten vormen ook de ontwikkellocaties waar omheen nieuwe economische activiteiten kunnen worden ontplooid.

De onthaalpoorten worden ingericht in een herkenbare bij het Grenspark passende stijl. Iedere onthaalpoort wordt daarnaast gekoppeld aan een thema. Hierdoor is iedere poort ook uniek ten opzichte van elkaar waardoor herhaalbezoek aan het Grenspark gestimuleerd wordt. Vanuit elke poort is het Grenspark immers anders.

Op dit moment zetten we in op onthaalpoorten op deze vier locaties. Hiermee is sprake van een goede spreiding van de onthaalpoorten in een ring rond aan de rand van het Grenspark. Voor de poort in Perkpolder merken we op dat deze niet direct gekoppeld is aan uitvalswegen. Perkpolder vormt echter een belangrijke ontwikkellocatie aan de Schelde en is ook bereikbaar via het water. Gelet hierop is voor deze locatie gekozen, waarbij versterking van de verbinding tussen Hansweert en Perkpolder belangrijk is.

De onthaalpoort in Doel is gekoppeld aan de herontwikkeling van het dorp Doel en de geplande investeringen welke hier worden gedaan. Deze onthaalpoort heeft ook een duidelijke connectie met de Schelde, inzet hierbij is om de onthaalpoort te koppelen aan een nieuwe halte voor de Waterbus. Daarnaast is Doel zeer goed te bereiken met de infrastructuur die in de haven is gelegen.

Voor de onthaalpoort in Doel moet de technische haalbaarheid onderzocht worden in relatie tot andere ontwikkelingen. Het is mogelijk dat in de toekomst de onthaalpoorten worden uitgebreid, dit kan zijn in omvang van de onthaalpoorten, maar ook in aantal.

Onthaallocaties

- 🌟 Emmadorp
- 🌟 Prosperite

Dit zijn middelgrote ontvangstlocaties in het parkhart. De locaties zijn gelegen nabij de belangrijkste grensparkiconen. De onthaallocaties fungeren als op- en uitstappunt voor verschillende vormen van vervoer door het Grenspark en zijn het startpunt voor korte en op een brede doelgroep gerichte routes. Op de onthaallocaties in het parkhart draait het om gebiedsbeleving en -educatie. Deze zijn vooral bedoeld voor wie alleen het parkhart wil bezoeken (bezoek voor enkele uren). De onthaallocaties worden herkenbaar ingericht.

Onthaal

Pleisterplaatsen

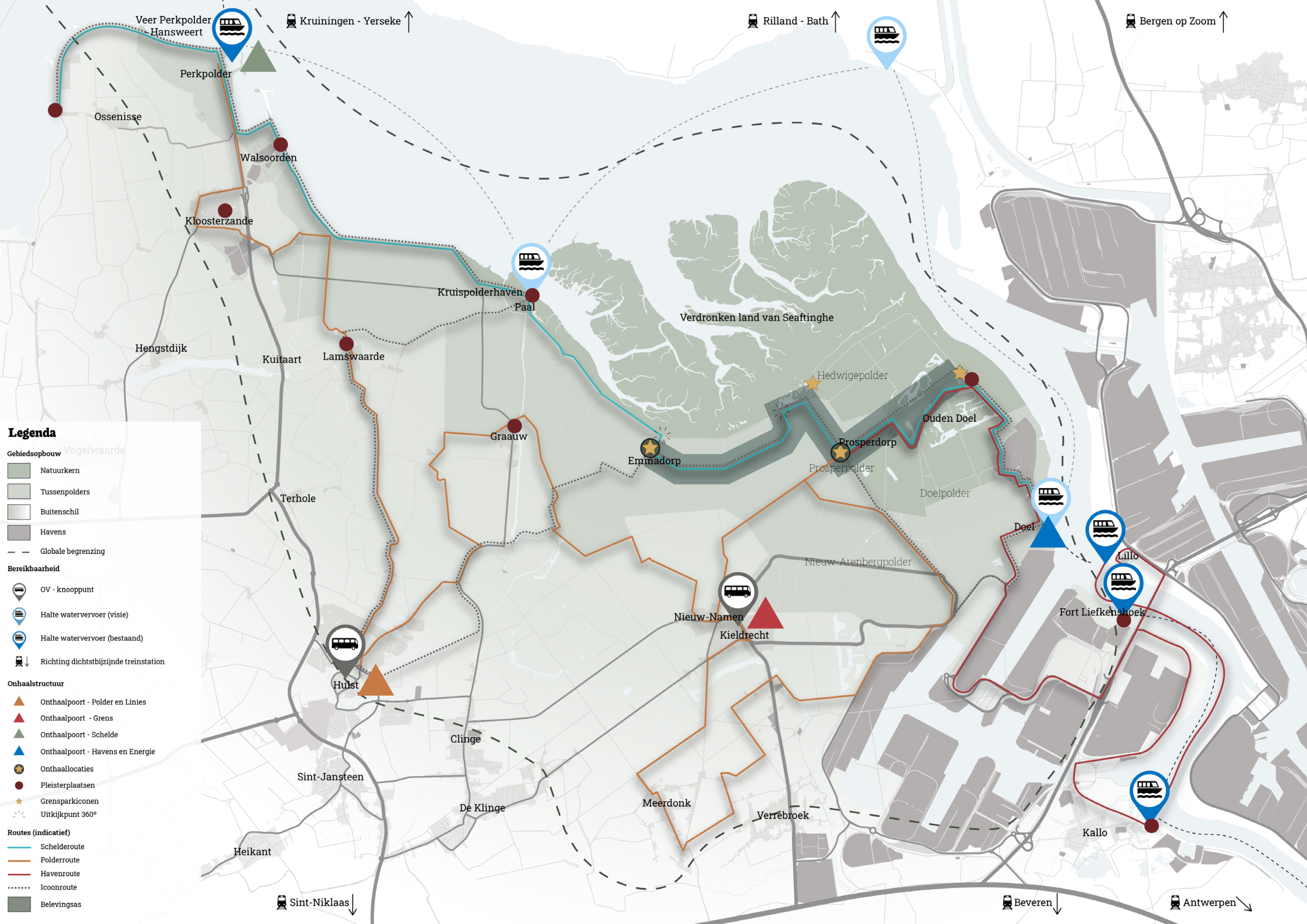
- Kallo
- Fort Liefkenshoek
- Ouden Doel
- Paal
- Graauw
- Walsoorden
- Lamswaarde
- Kloosterzande
- Ossensisse

De pleisterplaatsen zijn gekoppeld aan dorpspleinen en kleinschalige beleef- of attractiepunten verspreid over het Grenspark. De pleisterplaatsen zijn los te bezoeken en kunnen daarnaast als vertrekpunt fungeren voor wie met eigen vervoer een route wil ondernemen. De pleisterplaatsen zijn uitgerust met informatie over het Grenspark en zijn hierdoor herkenbaar als onderdeel van de onthaalstructuur.

Op dit moment kiezen we ervoor een aantal pleisterplaatsen te benoemen die zeker geschikt zijn voor deze functie. Wij zien hier echter mogelijkheden om de pleisterplaatsen horizontaal te ontwikkelen, waarbij ondernemers desgewenst aan kunnen sluiten op dit concept en een pleisterplaats kunnen realiseren

Organische ontwikkeling

De uitgangspunten en locaties voor de onthaalstructuur zijn nu bepaald. Omdat het grenspark een gebied in transitie is, ontwikkeld de onthaalstructuur zich organisch. Hier kunnen nieuwe plaatsen bijkomen en wanneer de noodzaak of wenselijkheid tot verdere spreiding van bezoekers er is kunnen onthaalpoorten en pleisterplaatsen mogelijk doorgroeien. Het aantal onthaalpoorten en pleisterplaatsen is dan ook niet op voorhand gelimiteerd. Gekoppeld aan de verdere ontwikkeling van het grenspark en andere ontwikkelingen in de regio, op het gebied van mobiliteit of ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen, kunnen locaties binnen de onthaalstructuur worden uitgebreid, verplaatst of opgeheven.

Legenda

Gebiedsopbouw

- Natuurkern
- Tussenspolders
- Buitenschil
- Havens
- Globale begrenzing

Bereikbaarheid

- OV - knooppunt
- Halte watervervoer (visie)
- Halte watervervoer (bestaand)
- Richting dichtstbijzijnde treinstation

Onhaalstructuur

- Onthaalpoort - Polder en Linies
- Onthaalpoort - Grens
- Onthaalpoort - Schelde
- Onthaalpoort - Havens en Energie
- Onthaallocaties
- Pleisterplaatsen
- Grensparkiconen
- Uitkijkpunt 360°

Routes (indicatief)

- Schelderoute
- Polderroute
- Havenroute
- Iconroute
- Belevingsas

Veer Perkpolder
Hansweert

Kruiningen - Yerseke ↑

Rilland - Bath ↑

Bergen op Zoom ↑

Perkpolder

Ossenisse

Walsoorden

Kloosterzande

Hengstdijk

Kuitaart

Lamswaarde

Kruispolderhaven
Paal

Verdronken land van Seaftinghe

Graatuw

Emmadorp

Hedwigepolder

Prosperdorp

Ouden Doel

Terhole

Prosperpolder

Doelpolder

Doel

Nieuw-Arenbergpolder

Nieuw-Namen
Kieldrecht

Fort Liefkenshoek

Hulst

Clinge

Sint-Jansteen

De Klinge

Meerdonk

Verrebroek

Heikant

Kallo

Sint-Niklaas ↓

Beveren ↓

Antwerpen ↘

Lillo

Routes

In het Grenspark draait het om landschapsbeleving waarbij de synergie en afwisseling tussen natuur, landbouw en havens centraal staat. Bezoekers moeten het Grenspark met al hun zintuigen kunnen beleven. Routes vormen hét middel om alle facetten van het landschap te kunnen beleven. Voor verschillende doelgroepen zijn routes te vinden in het Grenspark, hierbij leggen we de focus op fietsen en wandelen.

We onderscheiden de volgende routes:

In- en rond het Parkhart

Belevingsroutes

De onthaallocaties vormen het startpunt voor korte wandel- of fietsroutes (van 1 tot 5 kilometer voor wandelroutes en 10 tot 20 kilometer voor fietsroutes). De routes liggen in een straal van 270° rondom de onthaallocaties, gericht op de grensparkiconen en tussenpolders, de natuurkern wordt immers niet extra recreatief belast.

De belevingsroutes onderscheiden zich in hun verschijningsvorm door de koppeling tussen de fysieke route, fysieke beleef- en informatie-elementen in het landschap en het gebruik van innovatieve technieken om het landschap tot leven te brengen met behulp van een smartphone. Denk hierbij aan routes rondom de Prosperpolder met het verhaal over in- en ontpoldering, routes door de tussenpolders gekoppeld aan streekproducten of routes naar – en langs de verschillende grensparkiconen. Bijvoorbeeld de ruige laarzen route of plankierwandeling door het Verdrongen Land van Saefthinghe waarbij de uitleg wordt gegeven over de werking en de noodzaak van getijdennatuur voor de Schelde.

De routes zijn gericht op een brede doelgroep en worden met fysieke elementen en rustplaatsen ingericht om je op een laagdrempelige manier het verhaal van het Grenspark te vertellen. Met behulp van je smartphone kun je eenvoudig terugkijken hoe het gebied zich door de eeuwen heen heeft ontwikkeld, maar ook hoe het gebied er over pakweg 100 jaar uit zal zien.

Natuurroutes

Ook de echte natuurliefhebber of avonturier komt in het parkhart aan zijn trekken. De onthaallocaties vormen het startpunt voor de wandelingen onder leiding van een gids door het Verdrongen Land van Saefthinghe of het vertrekpunt voor wie gewapend met zijn camera of verrekijker in het hart van het Grenspark in alle rust vogels wil spotten.

De natuurroutes onderscheiden zich van de andere routes doordat deze routes de gebruiker de mogelijkheid bieden om volledig op te gaan in de natuur. De routes worden niet verrijkt met allerlei extra's zoals dit wel voor de belevingsroutes het geval is.

De natuurroutes voeren de wandelaar door de extensieve toegankelijke natuurgebieden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de toegankelijke delen van het Verdrongen Land van Saefthinghe, de gasdam op de grens tussen Saefthinghe en de ontpolderde Hedwigepolder of routes in en rond de Doel- of Prosperpolder.

De belevingsas tussen de onthaallocaties en grensparkiconen in het parkhart

Tussen Emmadorp en de Prospersite ligt een 5 kilometer lange belevingsas. Langs de Prosper- en Hedwigepolder bovenop de dijk en ter hoogte van het Verdrongen Land grotendeels over een belevingsvol traject door tussenpolders en over bloemdijken in de polder tussen Emmadorp en de Hedwigepolder. Dit wandelpad vertelt op een belevenisvolle en interactieve manier het verhaal van het Grenspark. Vanaf de belevingsas heb je een uniek zicht op de drie-eenheid en op het steeds veranderende landschap. Zowel tijdens de fase waarin het landschap gevormd wordt en tot stand komt als wanneer het Hedwige-Prosperproject 'klaar' is. Onderweg leer je alles over polderen en ontpolderen, over de Schelde en de buitendijkse natuur die als de longen van de Schelde fungeren, over de bewoners en de dieren aan beide zijden van de dijk, over de havens en de landbouw. Letterlijk hoogtepunt van de route is de Panoramaheuvel in de voormalige Hedwigepolder. De route tussen de 2 onthaallocaties is in z'n geheel te lopen en is comfortabel beloopbaar en - mede gezien de afstand - gericht op een brede doelgroep. Voor de terugweg naar één van de onthaallocaties of onthaalpoorten pak je een fiets of stap je op de zonnetrein.

Routes

Verspreid over het gehele Grenspark:

3 themaroutes - 1 verhaal

Schelderoute

De as langs de Schelde tussen Zeedorp en Doel. De route vertelt het verhaal van de Schelde en vormt een parelsnoer die de dorpen langs de Schelde aan elkaar rijgt. Op een groot aantal plaatsen fiets of wandel je buitendijks en sta je oog in oog met de grootste containerreuzen ter wereld. Tegelijkertijd ontwikkel je oog voor de unieke buitendijkse natuur langs de oevers van de Westerschelde. Waar je met oog op natuur en ecologie niet buitendijks kunt fietsen wordt je binnendijks geleid door dorpen en polders, maar niet voordat we je een unieke kijk hebben gegeven op de flora en fauna en je hebben uitgelegd waarom je hier even niet buitendijks kunt fietsen.

Polderroute

De as door de polders tussen de onthaalpoorten en het parkhart. De route neemt de bezoeker mee door het 'living lab' in het poldergebied van het grenspark. Hier experimenteren boeren met nieuwe gewassen, krijgt kringlooplandbouw een gezicht, vinden proeven plaats op het gebied van klimaatadaptatieve landbouw en wordt de biodiversiteit versterkt. De bezoeker ervaart zo op een belevenisvolle wijze hoe de landbouw zich in de 21e eeuw ontwikkelt. Daarnaast vertelt de route het verhaal van de eeuwige strijd met het water, met indringers van buitenaf, van inpoldering en ontpoldering. De route verbindt via het achterland de onthaalpoorten met elkaar en neemt je mee langs kreken en over dijken. Gekoppeld aan de route maak je kennis met de bewoners van deze streek en hun streekproducten. De route loopt door de polders in een cirkel rondom Kieldrecht en neemt de bezoeker via Verrebroek en Meerdonk mee richting De Klinge en Clinge en vervolgens over de oude linies richting Hulst. Vanuit Hulst gaat de route via de polders richting Perkpolder via Lamswaarde of via Zandberg richting Emmadorp.

Havenroute

De as door- en langs de havens van Antwerpen vanuit Prosperdorp. De route vertelt het verhaal van de havens en neemt je mee langs de imposante koeltorens van Doel en dwars door de containerhavens. Wie deze route onderneemt is niet vies van extra kilometers rond de dokken. De route staat in het teken van de bedrijvigheid, de verschillende typen havens, maar vertelt ook het verhaal van het op diepte houden van de Schelde en de daaraan gekoppelde natuurontwikkeling. Een onverwachte verrassing onderweg zijn de forten die als voormalige verdedigingswerken de stad Antwerpen beschermden tegen indringers van buitenaf. De route neemt je via de Fietsbus en de Waterbus ook mee naar de overkant van de Schelde. De Schelderoute, Polderroute en Havenroute kun je als gehele route ondernemen of je knipt de routes op in etappes. Gekoppeld aan de routes liggen korte lussen zodat je gemakkelijk rondjes kunt maken.

Routes

Icoonroute

Alle routes tezamen vertellen het complete verhaal van Grenspark Groot-Saeftinghe. Van de vorming van nieuwe natuur, de strijd tegen én voor het water, de ontwikkeling van de haven, van het landbouwgebied als 'living lab' en van het toekomstbestendige landschap van polders, dijken en kreken. Wie op de fiets in één dag het totale Grenspark wil beleven of te voet in een aantal dagen maakt gebruik van de Icoonroute. Deze route neemt je mee langs de Schelde, door de polders en de havens. De iconroute combineert delen van de verschillende themaroutes en is de kroon op het route-aanbod in het Grenspark. Bovendien vormt deze route een belangrijk marketinginstrument voor het Grenspark gekoppeld aan wandelen en fietsen. Wat de Van Gogh-route is voor Brabant of de 11-stedenroute voor Friesland wordt deze route voor dit gebied. Dit moet je hebben gedaan!

Het concept routeverloop is afgebeeld op de kaart. De route kan gestart worden vanaf alle onthaalpoorten. Vanuit Kieldrecht / Nieuw Namen loopt de route langs en rondom de Prosperpolder zuid op weg naar de havens en richting Doel. Vervolgens voert de route de gebruiker mee langs de Schelde en over de dijk met zicht op het Hedwige-Prosperproject. Vanaf hier loopt de route door Prosperdorp en via dijken en door polders naar Emmadorp om vervolgens langs kreken en linies aan te komen in vestingstad Hulst. Vanuit Hulst heeft de gebruiker zicht op de veel kleinschaligere polders in de richting van Lamswaarde. Daarna gaat de route op weg naar de Schelde. In Paal wordt een uniek zicht geboden op het Verdronken Land van Saeftinghe. Langs de Schelde wordt de route vervolgd tot in Perkpolder. Langs dit deel van de route komen de containerreuzen die op weg zijn naar de haven van Antwerpen recht op je af!

Knooppuntennetwerken

De verschillende routes maken gebruik van de verschillende knooppuntnetwerken voor fietsers en wandelaars. Met name in de tussenpolders worden deze netwerken fijnmaziger vormgegeven. Hierbij ligt de nadruk op paden vrij van autoverkeer. Zo hoef je nergens anders oog voor te hebben dan voor het landschap rondom je. Naast het feit dat de knooppuntnetwerken drager zijn van de verschillende themaroutes geven ze je ook de vrijheid om zelf je route door het Grenspark samen te stellen. Zo kun je door het gebied gaan zwerven zonder de weg kwijt te raken. Juist door een fijnmazig netwerk van paden en wegen kun je uren door het gebied zwerven zonder iemand tegen te komen. Zo kun je één worden met het landschap rondom je! De routes door het gebied sluiten aan op het DNA van het Grenspark. Kasseistroken en onverharde paden worden dus zeker niet gemeden. Je mag immers best wat moeite doen om het exclusieve Grenspark te ontdekken.

Streekholders aan zet

In het Grenspark zijn veel verborgen verhalen te vinden. Routes zijn de manier om deze verhalen te ontdekken. De exacte ligging van de verschillende routes moet worden samengesteld met de streekholders. Horizontaal dus. Zij kennen de bijzondere plekken en verhalen immers als geen ander. De streekholders hebben dan ook een belangrijke rol bij het verfijnen van de knooppuntnetwerken. Het samenstellen van de routes mag niet beknot worden door de loop van deze netwerken. Het samenstellen van de routes op basis van deze netwerken gebeurt aan de hand van de volgende uitgangspunten: aantrekkelijkheid, verkeersveiligheid, koppeling met beleefpunten, koppeling met onthaalstructuur.

Legenda

Gebiedsopbouw

- Natuurkern
- Tussenpolders
- Buitenschil
- Havens
- Globale begrenzing

Bereikbaarheid

- OV - knooppunt
- OV Halte watervervoer (visie)
- OV Halte watervervoer (bestaand)
- OV Richting dichtstbijzijnde treinstation

Onhaalstructuur

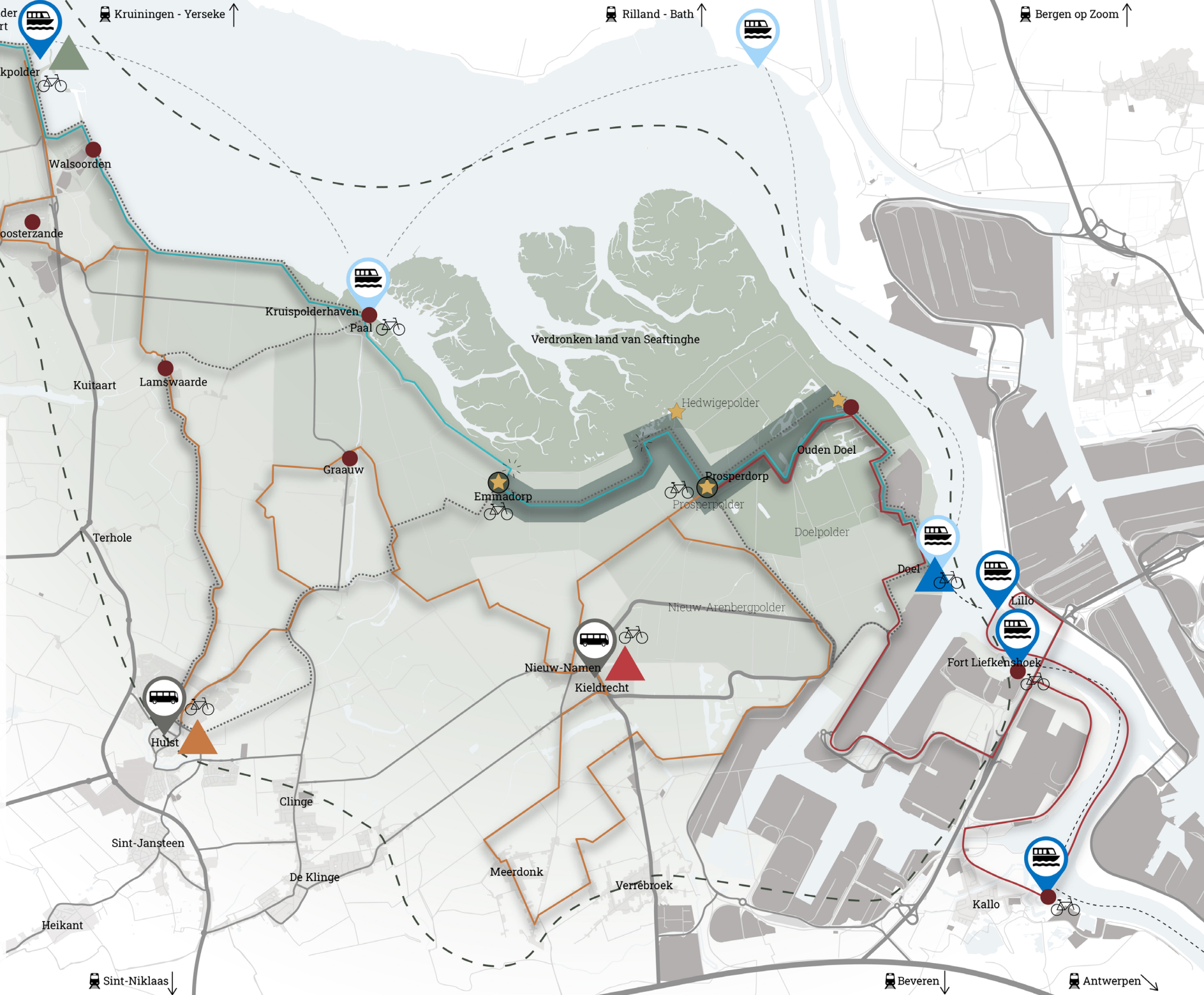
- Onhaalpoort - Polder en Linijs
- Onhaalpoort - Grens
- Onhaalpoort - Scheide
- Onhaalpoort - Havens en Energie
- ★ Onhaallocaties
- Pleisterplaatsen
- ★ Grensparkiconen
- Uitkijkpunt 360°

Routes (indicatief)

- Schelderoute
- Polderroute
- Havenroute
- Icoonroute
- Belevingsas

Mobiliteitsvormen

- 🚲 Deelfietslocatie

Mobiliteitssysteem

Bezoekers aan het Grenspark worden verleid en gefaciliteerd om gebruik te maken van andere vervoermiddelen dan de auto om het Grenspark te doorkruisen. De onthaalstructuur is hiervoor een belangrijk instrument. Vanaf de verschillende onthaalpoorten en -locaties moet je eenvoudig kunnen overstappen op andere vervoermiddelen. Hiertoe kun je jouw eigen fiets meebrengen maar kun je ook gebruik maken van een deelfiets of opstappen op één van de andere vervoermiddelen.

In het gebied zijn de elektrische deelfietsen de belangrijkste pijler van het mobiliteitssysteem en dit wordt onder regie ontwikkeld. Daarnaast worden horizontaal initiatieven ontplooid en ondersteund rond flexibel, vraaggericht, duurzaam en belevenisvol vervoer. Door het Grenspark rijden verschillende vormen van vervoer welke worden ontwikkeld en aangeboden door streekholders. Wat dacht je van één van de zonnetreinen, elektrische tuk-tuks, fietstaxi's of een elektrisch busje - die ook nog eens jouw eigen fiets mee kan nemen als je gewoon even geen zin hebt in tegenwind. De verschillende vormen van vervoer zijn duurzaam en laten je op een comfortabele manier het landschap zien. Zo kun je je gemakkelijk verplaatsen van één van de onthaalpoorten naar de grensparkiconen of naar één van de uitstappunten of hotspots in het gebied. De chauffeurs brengen je niet alleen van A naar B, maar zijn ook nog eens je lokale gids onderweg en zullen niet nalaten je te wijzen op de unieke plekken en verhalen van het gebied.

De verschillende vormen van vervoer zitten niet vast aan vaste haltes of routes, maar je kunt overal in het gebied in – of uitstappen. Zo kan een riksja of tuk-tuk je overal in het Grenspark oppikken. De zonnetrein of een elektrisch busje rijdt wel vaste routes, maar overal op de route kun je in- of uitstappen. Gewoon even zwaaien op de plek waar jij in wilt stappen, zo doen we dat in het Grenspark. Via de Grenspark-app bestel je eenvoudig je vervoer en leg je contact met één van de chauffeurs. De app vormt bovendien ook je fietssleutel voor één van de deelfietsen die je kunt oppikken en achterlaten bij de onthaalpoorten, onthaallocaties en op sommige pleisterplaatsen.

De verschillende vormen van vervoer zijn laagdrempelig om te kunnen gebruiken. Voor het gebruik van de vervoermiddelen wordt een lage bijdrage van de gebruiker gevraagd zodat de prijs niet een drempel is om je auto aan de rand van het Grenspark te laten staan.

Met en door streekholders

De verschillende mobiliteitsinitiatieven worden horizontaal georganiseerd. Streekholders krijgen ruimte en ondersteuning om ideeën en initiatieven, verder te brengen. Om de ideeën en initiatieven van de grond te krijgen ligt het primaire initiatief bij de verschillende overheden. Zij zijn aanjager en facilitator, maar kunnen ook fungeren als aanbieder waarbij zij streekholders proberen te verbinden aan een initiatief.

De verschillende mobiliteitsinitiatieven zijn niet alleen van waarde voor bezoekers van het Grenspark. Ze kunnen ook meerwaarde bieden aan bewoners. Denk bijvoorbeeld aan het vervoeren van oudere bewoners uit het buitengebied naar winkels of voor een tochtje door het gebied, aan het bezorgen van boodschappen of medicijnen. Zo dragen mobiliteitsinitiatieven ook bij aan leefbaarheid.

Mobiliteitssysteem

Deelfietsen

In het gebied zijn de elektrische deelfietsen de belangrijkste pijler van het mobiliteitssysteem. De deelfietsen bestaan naast de andere vormen van mobiliteit binnen het mobiliteitssysteem, maar nemen hierbij wel een unieke positie in. Ze zijn de belangrijkste voorwaarde voor uitvoering van de mobiliteitsvisie. Uitgangspunt is dat op de verschillende onthaalpoorten en onthaallocaties en op een aantal pleisterplaatsen deelfietsen beschikbaar zijn. Hier worden stallingen geïnstalleerd waar de fietsen opgepikt of gestald kunnen worden. Gebruikers kunnen deze eenvoudig gebruiken en deze overal tijdelijk stallen zolang ze gebruik willen maken van de fiets.

Om te voorkomen dat niet alleen de gebruikers, maar ook de fietsen door het Grenspark gaan zwerven moeten ze wel weer worden ingeleverd op één van de stallingen. Dit hoeft niet de stalling te zijn waar je de fiets hebt opgepikt. Zo kun je dus eerst gebruik maken van een deelfiets en op een ander deel van je trip door het Grenspark gaan wandelen of je anderszins laten vervoeren. Bijkomend voordeel van deelfietsen is dat het faciliteren van een systeem maar beperkt arbeidsintensief is (reparatie en logistiek), de gebruiker is immers de chauffeur. Gezien de uitgestrektheid van het gebied is het uitgangspunt dat voor het deelfietsstelsel gebruik gemaakt wordt van elektrische deelfietsen. In de stallingen kunnen de fietsen met behulp van zonne-energie en windstroom weer worden opgeladen. De fietsen worden uitgerust met een elektronisch slot dat te openen en te sluiten is met behulp van een smartphone.

De beschikbaarheid van fietsen is een belangrijke voorwaarde voor realisatie van de mobiliteitsvisie. Daarom wordt het initiatief hiervoor niet horizontaal georganiseerd, maar fungeert de Grensparkorganisatie als initiatiefnemer. Er wordt gezocht naar een geschikte samenwerkingspartner. De exploitant van het deelfietsstelsel is verantwoordelijk voor de vloot en de herverdeling van de fietsen door het Grenspark. Zowel fietsen als stallingsplaatsen worden in een bij het Grenspark passende stijl aangekleed.

Grenspark-app: je sleutel tot het gebied

Je route naar het Grenspark, de onthaalstructuur, de verschillende routes en belevenissen en de verschillende vormen van vervoer hangen nauw met elkaar samen. Verbindende schakel tussen al deze facetten van deze mobiliteitsvisie vormt de Grenspark-app.

Via één centraal platform moeten bezoekers eenvoudig hun bezoek aan het Grenspark kunnen voorbereiden, plannen, reserveren en betalen. Dit platform vormt de digitale poort tot het Grenspark.

Vanuit het platform kan de route naar het Grenspark worden gepland, kan een reservering voor vervoer worden gemaakt of kan een fiets- of wandelroute door het Grenspark worden gepland en ondernomen. De Grenspark-app is zo je digitale gids onderweg. De app is ook je fietssleutel om het slot van je deelfiets mee te bedienen.. Ook reserveringen voor activiteiten bij lokale ondernemers kunnen via het platform worden gemaakt

Maart 2021

Deze route- en mobiliteitsvisie voor Grenspark Groot Saeftinghe is opgesteld door Juust b.v.

Tekst

Reinder de Jong, Ilse van der Venne, Joep Steijaert, Jan d'Haens

Fotografie

Coverfoto: Sven Dullaert

Pagina 2: Bron: www.beeldbank.zeeland.nl - Ton Stanowicki

Pagina 4;6;16;20;22;26 Sven Dullaert

Pagina 12: Beeldbank grenspark-groot-saeftinghe.eu

Kaarten en visualisaties

Martine Mahu

In opdracht van:

Vlaams-Nederlands samenwerkingsverband Groot Saeftinghe,
Vertegenwoordig door Provincie Zeeland (Richard Rozemeijer)

